

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Opleiding tot leraar van de eerste graad
in Lichamelijke Opvoeding

De Haagse Hogeschool

voltijd

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Opleiding tot leraar van de eerste graad
in Lichamelijke Opvoeding
voltijd

De Haagse Hogeschool

CROHO nr. 35025

Hobéon Certificering

Datum

24 maart 2021

Auditpanel

P. Wildschut Med (voorzitter)

Dr. J. Koekoek

Dr. M. Slingerland

R. Houkes

Secretaris

Drs. G.W.M.C. Broers

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	4
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	6
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	19
6.	AANBEVELINGEN	20
BIJLAGE I	Scoretabel	21
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	22
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	25
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	26

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	De Haagse Hogeschool
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief onder voorwaarden, 10 juni 2020
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	B. Opleiding tot leraar van de eerste graad in Lichamelijke Opvoeding
registratienummer croho	35025
domein/sector croho	Onderwijs
oriëntatie opleiding	Bachelor
niveau opleiding	Hbo
graad en titel	Bachelor of Science
aantal studiepunten	240
afstudeerrichtingen	-
locatie	Den Haag
variant	Voltijd
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	26 januari 2021

2. SAMENVATTING

De Haagse Academie voor Lichamelijke Opvoeding (hierna: HALO) leidt studenten op tot leraar van de eerste graad in lichamelijke opvoeding. Afgestudeerden zijn bevoegd om les te geven in het basisonderwijs, speciaal onderwijs, voorgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en het hoger beroepsonderwijs. Een meer recente ontwikkeling is dat de leraar lichamelijke opvoeding ook werkzaam is in een omgeving waar sport en onderwijs elkaar ontmoeten. Het betreft dan een functie zoals de buurtsportcoach die een verbinding legt tussen sport- en beweegaanbieders, scholen, zorg- en welzijnsinstellingen en het bedrijfsleven. De afgestudeerde HALO'er beschikt over een brede professionele basis en over vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheid.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De HALO baseert de door haar beoogde leerresultaten op het beroeps- en opleidingsprofiel uit 2018 dat landelijk breed is gevalideerd en vastgesteld via klankbordgroepen. De beoogde leerresultaten voldoen dan ook aan de vereisten van oriëntatie en inhoud. Internationale referentiekaders, de Dublin Descriptoren, hebben een rol gespeeld bij het definiëren van het bachelorniveau. Onderzoek is op gedegen wijze in het opleidingsprofiel verwerkt. De hogeschoolbrede WIN-thema's (Wereldburgerschap, Internationaal profiel en Netwerkhogeschool) zijn in het opleidingsprofiel verwerkt. Internationalisering geeft de HALO vorm binnen de Haagse context door studenten binnen een multiculturele context lessen te laten verzorgen.

Alle oordelen wegend, stelt het auditpanel vast dat de opleiding aan de eisen van standaard 1 voldoet.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het curriculum van de HALO omvat een omvangrijke component praktijkleren. Het curriculum kent verschillende leerlijnen: stagelijn, methodisch-didactische lijn, regielijn, integrale lijn en een theorielijne waar onder andere Bewegingsanalyse en Motorisch Leren deel van uit maken. Het curriculum is inhoudelijk een correcte vertaling van de beoogde leerresultaten. De onderzoekscomponent is op een inzichtelijke wijze in de verschillende leerlijnen opgenomen. Studentgecentreerdheid is uitgewerkt, bijvoorbeeld binnen de kaders van keuzemodules, minoren en stage. De HALO heeft goed zicht op zowel sterke punten als ontwikkelpunten op het gebied van begeleiding en neemt op dit gebied maatregelen waar nodig. De kwalificaties van docenten zijn toereikend om het onderwijs te verzorgen; werkdruk vormt een blijvend punt van aandacht voor de HALO, een conclusie die zij onderschrijft. De opleidingsspecifieke voorzieningen op de sportcampus, waar de opleiding is gevestigd, zijn prima. Het opleidingsrendement laat verbetering zien. De HALO heeft geanticipeerd op Covid-19, daarbij maatregelen genomen en gedaan wat binnen haar mogelijkheden ligt.

Alle oordelen wegend, stelt het auditpanel vast dat de opleiding aan de eisen van standaard 2 voldoet.

Standaard 3. Toetsing

De HALO beschikt over een systeem van toetsen dat de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie waarborgt. Het afstudeerprogramma is gedegen van opzet en zorgt ervoor dat de HALO-studenten op alle beoogde leerresultaten toetst. Zowel de examencommissie als de toetscommissie vervullen hun taken op consciëntieuze wijze. Het beoordelen van stages en afstudeerwerken is nog een punt van aandacht, evenals de kwaliteit van de feedback. De opleiding en haar examencommissie zijn zich hiervan bewust en werken hieraan, zo stelt het auditpanel vast.

Alle oordelen wegend, stelt het auditpanel vast dat de opleiding aan de eisen van standaard 3 voldoet.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

De HALO levert studenten af die beschikken over de beoogde leerresultaten. Dat wordt niet alleen duidelijk uit het optreden van de studenten met wie het panel tijdens de audit sprak, maar ook uit de selectie van vijftien afstudeerproducten die het auditpanel beoordeelde. Het werkveld, de alumni inclusief, zijn te spreken over het functioneren van afgestudeerden in de beroepspraktijk.

De oordelen wegend, stelt het auditpanel vast dat de opleiding aan de eisen van standaard 4 voldoet.

Algemene conclusie:

Gelet op de kwaliteit van de hbo-bacheloropleiding Opleiding tot leraar van de eerste graad in Lichamelijke Opvoeding van De Haagse Hogeschool en het feit dat afgestudeerden van de opleiding over het bachelorniveau beschikken, adviseert het auditpanel de NVAO tot continuering van accreditatie van deze opleiding in de voltijdvariant.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter op 24 maart 2021.

3. INLEIDING

De HALO is een van de zes opleidingen van de faculteit Gezondheid, Voeding en Sport (GVS). Zij bestaat sinds 1912, ontving toen zelfs een 'koninklijke goedkeuring', en is daarmee de oudste docentenopleiding op het gebied van lichamelijke opvoeding in Nederland. Vanaf 2017 beschikt de HALO over een karakteristiek onderkomen in de Sportcampus Zuiderpark. Sedertdien is er sprake van een aanzienlijke toename in het aantal instromende studenten.

De vorige visitatie van de HALO in 2014 vond plaats ten tijde van een reorganisatie binnen De Haagse Hogeschool. De HALO werd onderdeel van de faculteit GVS die uit zes opleidingen bestaat. Na deze reorganisatie is de opleiding terechtgekomen in wat zij omschrijft als 'een turbulente tijd met veel wisselingen in management en team'. Was de opleiding vóór de reorganisatie gewend om te werken met 'korte lijnen' tussen management en docenten en ondersteunende diensten, na de reorganisatie was er meer sprake van centralere sturing. Dit leidde tot ervaren hogere werkdruk en minder ervaren werkplezier. De afgelopen twee jaren is de HALO 'in rustiger vaarwater gekomen', hetgeen vervolgens leidde tot groei en verdere ontwikkeling. Zo is er sprake van meer samenwerking binnen de HALO en binnen de faculteit. Tussen de HALO en andere opleidingen en is een onderwijskundig traject gestart ter verbetering van de kwaliteit van het afstudeerprogramma. Met de 'medebewoners' van de Sportcampus, de opleiding Sportkunde, de Gemeente Den Haag en het ROC Mondriaan, werkt de HALO aan projecten die maatschappelijk van meerwaarde kunnen zijn voor de regio Haaglanden.

Bij de start van het studiejaar 2018-2019 heeft de opleiding voor alle studiejaren tegelijkertijd een onderwijsvernieuwing doorgevoerd. Het aantal toetsen is verlaagd waardoor de studeerbaarheid van het programma vergroot is.

Vorige accreditatie

De HALO is in het najaar van 2014 door een auditpanel bezocht hetgeen leidde tot een positief accreditatieadvies aan de NVAO. Laatstgenoemde heeft vervolgens in een Besluit van april 2015 dit advies overgenomen en de HALO geaccrediteerd. In het Besluit zijn een aantal aanbevelingen opgenomen die hieronder zijn opgenomen in een tabel, voorzien van de door de opleiding sedertdien genomen actie.

Aanbeveling 2014	Actie opleiding
Benader het bredere beroepenveld.	De opleiding besteedt in haar communicatie aandacht aan het brede beroepenveld waarvoor zij opleidt. Ook in het curriculum is aandacht voor de breedte van het werkveld waar afgestudeerden terechtkomen.
Zet de initiatieven rondom de lectoraten voort en gebruik de fusie naar de faculteit GVS en de Sportcampus om de lectoraatsactiviteiten verder te ontwikkelen.	De HALO sluit aan bij het lectoraat 'Gezonde Leefstijl in een Stimulerende Omgeving' dat een bijdrage levert aan met name de onderzoekscomponent binnen de opleiding.
Er is sprake van een 'stevige studielast'.	De opleiding heeft in het herzien curriculum op onderdelen de studielast teruggebracht, bijvoorbeeld binnen de propedeuse.
Binnen de kaders van ontwikkelingsgericht toetsen kan de HALO een meer gedifferentieerd en aangepast aanbod van afrondingseisen aan studenten presenteren bij enkele praktijkvakken.	De HALO biedt studenten een gedifferentieerd palet van toetsen aan die aansluiten op het studieonderdeel dat zij toetst.
De opleiding, i.h.b. het management en de examencommissie, dienen een protocol op te stellen en uit te voeren voor de archivering van toetsen en beoordelingen.	De opleiding archiveert toetsen volgens een protocol dat hogeschool-breed geldt.

Covid-19

Sinds maart 2020 heeft ook de HALO opleiding te maken gehad met de maatregelen rondom Covid-19. Tijdens de audit bleek dat zij hard getroffen zijn in vergelijking met andere ALO's met besmettingen onder docenten en studenten en zelfs een sterfgeval. Vanaf maart 2020 heeft de opleiding voortdurend geanticipeerd op zowel interne als externe regelingen, richtlijnen, -protocollen en -ontwikkelingen gerelateerd aan de Corona pandemie. Dit vergde van het team veel flexibiliteit en wendbaarheid, zo geeft het management aan tijdens de audit. In deze rapportage zal het auditpanel aandacht besteden aan de gevolgen van Covid-19 voor de HALO en haar studenten.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Missie, visie en profilering

De opleiding besteedt in woord en geschrift nadrukkelijk aandacht aan het onderwijskader van De Haagse Hogeschool, het beroeps- en het landelijke opleidingsprofiel van de leraar lichamelijke opvoeding, het werkveld, haar profilering en de beoogde leerresultaten (competenties). Het auditpanel stelt vast dat dit op een inzichtelijke wijze gebeurt.

De HALO heeft haar missie en visie als volgt kernachtig verwoord: 'Opleiden van docenten lichamelijke opvoeding die het beweeggedrag in onze samenleving positief stimuleren en bevorderen' en 'De toekomstige docenten lichamelijke opvoeding dragen als beweegprofessional positief bij aan een leven lang met plezier bewegen in onze samenleving'. Het HALO opleidingsprofiel is afgeleid van het landelijk vastgesteld opleidingsprofiel. De HALO kiest ervoor om een aantal thema's nadrukkelijker te laten terugkomen in haar opleidingsprofiel en te laten aansluiten op de zg. WIN-thema's van De Haagse Hogeschool (Wereldburgerschap, Internationaal profiel en Netwerkhogeschool). De thema's die terugkomen in het HALO-opleidingsprofiel zijn: culturele diversiteit en ethisch en integer handelen. Het auditpanel onderschrijft deze thema's, mede gelet op het feit dat een aanzienlijk deel van de bevolking in de regio Haaglanden een niet Nederlandse achtergrond heeft en waarvan de studentenpopulatie van De Haagse Hogeschool een afspiegeling vormt.

Beroeps- en opleidingsprofiel

Het ontwikkelproces van het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel uit 2018 impliceert een brede oriëntatie op het beroepsdomein van de bachelor-opgeleide leraar lichamelijke opvoeding. Het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel is gevalideerd door het werkveld, dat via klankbordgroepen een bijdrage heeft geleverd. Het ontwikkelproces resulteerde in de formulering van domeinen en subdomeinen binnen het beroep (zie hierna). De werkveldcommissie van de HALO, bestaande uit representanten afkomstig uit onderwijs en sportorganisaties, denkt structureel mee met de HALO over beide profielen en over strategische beleidsthema's. Ook is zij betrokken bij keuzes die de opleiding maakt zoals haar profilering.

Het beroepsprofiel is de basis van het Landelijk opleidingsprofiel Leraar Lichamelijke Opvoeding. De HALO conformeert zich aan dit landelijk vastgestelde beroeps- en opleidingsprofiel. Het beroepsprofiel beschrijft de kern van het beroep als volgt: 'Leerlingen voorbereiden op een blijvende, perspectiefrijke en plezierige deelname aan de bewegingscultuur'. De docent lichamelijke opvoeding beschikt, zo blijkt uit het profiel, over een professionele brede basis, beheerst de vakinhoud van het vakgebied lichamelijke opvoeding en is vakdidactisch bekwaam. Verder zijn in het beroepsprofiel specifieke vaardigheden

opgenomen zoals: kunnen organiseren, plannen, communiceren en samenwerken en tevens beschikt de leraar lichamelijke opvoeding over een onderzoekende houding.

Het opleidingsprofiel is onderverdeeld in vier domeinen: brede professionele basis, vakinhoudelijke- vakdidactische- en pedagogische bekwaamheid. Ieder domein is op zijn beurt weer onderverdeeld in subdomeinen die de kennis en kunde beschrijven waarover een afgestudeerde ALO'er dient te beschikken.

Domein 1: Brede professionele basis	
Subdomein 1.1:	Communiceren
Subdomein 1.2:	Samenwerken
Subdomein 1.3:	Resultaatgericht werken
Subdomein 1.4:	Onderzoeken
Subdomein 1.5:	Denken
Subdomein 1.6:	Leren
Subdomein 1.7:	Ontwikkelen professionaliteit
Domein 2: Vakinhoudelijk bekwaam	
Subdomein 2.1:	Vakinhoudelijke kunde
Subdomein 2.2:	Vakinhoudelijke kennis
Domein 3: Vakdidactische bekwaamheid	
Subdomein 3.1:	Vakdidactische kunde
Subdomein 3.2:	Vakdidactische kennis
Domein 4: Pedagogische bekwaamheid	
Subdomein 4.1:	Pedagogische kunde
Subdomein 4.2:	Pedagogische kennis

Tabel 1 Opleidingsprofiel

De niveaubeschrijving is afgestemd op zowel nationale als internationale kaders die hiervoor gelden. Nationaal is dit vastgelegd in de hbo-standaard, internationaal in de Dublin Descriptoren. In het landelijk beroeps- en opleidingsprofiel is duidelijk aangegeven hoe de vijf Dublin Descriptoren (kennis en inzicht, toepassen kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie en leervaardigheden) zich verhouden tot de hbo-standaard en het landelijk opleidingsprofiel. Het auditpanel stelt vast dat onderzoekend vermogen expliciet en op gedegen wijze is verwerkt in de beoogde leerresultaten.

De beoogde leerresultaten heeft de HALO op basis van haar profilering ingekleurd. In haar opleidingsprofiel is de set beoogde leerresultaten opgenomen en 47 gedragscriteria die een goede concretisering ('meetbare duiding') zijn van de beoogde leerresultaten. De hogeschool-breed geldende 'netwerkvorming' (openstellen voor de omgeving) is verdisconteerd in verschillende competenties (o.a. binnen: communiceren en samenwerken). De HALO concretiseert het wereldburgerschap/internationalisering door binnen het curriculum aandacht te besteden aan het redeneren en acteren vanuit een internationaal en intercultureel perspectief. Dit komt met name tot uitdrukking in de rol van de leraar die rekening houdt met 'diversiteit in persoonlijke eigenschappen, etnische, culturele en levensbeschouwelijke achtergronden'. Tevens is diversiteit een thema waarmee de opleiding zich onderscheidt: zij leert studenten om als toekomstige professional oog te hebben voor diversiteit binnen de leerlingenpopulatie en zich ervan bewust te zijn welke consequenties dit heeft voor het vakgebied lichamelijke opvoeding.

Internationalisering is voor de HALO nauw gerelateerd aan De Haagse Hogeschool-breed geldende WIN-thema's. De opleiding kiest ervoor studenten niet te verplichten om in het buitenland ervaring op te doen. Studenten kunnen binnen de Haagse context ('at home') stage lopen binnen een multiculturele context die hier in ruime mate aanwezig is. Naast internationalisering 'at home' onderscheidt de HALO internationalisering 'abroad'. Met dit laatste wil de opleiding bereiken dat studenten kennis en vaardigheden verwerven opdat zij

binnen internationale contexten in binnen- en buitenland kunnen functioneren. Enkele studenten kiezen er voor om in het buitenland stage te lopen.

Weging en Oordeel

De HALO baseert de door haar beoogde leerresultaten op het beroeps- en opleidingsprofiel uit 2018 dat landelijk breed is gevalideerd en vastgesteld via klankbordgroepen.

Het ontwikkelproces van beide profielen resulteert in de formulering van domeinen en subdomeinen binnen het beroep. De beoogde leerresultaten voldoen aan de vereisten van oriëntatie en inhoud. Internationale referentiekaders, de Dublin Descriptoren, hebben een rol gespeeld bij het definiëren van het bachelorniveau (NLQF niveau 6). Onderzoek is op gedegen wijze in het opleidingsprofiel verdisconteerd. De hogeschoolbrede WIN-thema's (Wereldburgerschap, Internationaal profiel en Netwerkhogeschool) zijn in het opleidingsprofiel verwerkt. Internationalisering geeft de HALO op geheel eigen wijze vorm die het auditpanel onderschrijft, gelet op de werkomgeving waar de HALO-afgestudeerde terecht komt.

Alle oordelen wegend, stelt het auditpanel vast dat de opleiding aan de eisen van standaard 1 voldoet.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Curriculum

Om studenten in de gelegenheid te stellen de doelen uit het opleidingsprofiel te behalen, kiest de opleiding voor het leerlijnenmodel van Ploegman en De Bie zoals zij dit in 2008 in hun publicatie: '*Aan de slag: inspirerende opdrachten voor beroepsopleidingen*' beschrijven.

Dit model gaat uit van beroepstaken waarbinnen de student vaardigheden, theorieën en werkmodellen ontwikkelt die specifiek zijn voor het vakgebied. Verder onderscheidt dit model vijf leerlijnen: de stagelijijn, de theorielijijn, de methodisch-didactische lijijn, de regielijijn en de integrale lijijn.

- In de stagelijijn staat het leren in de beroepspraktijk centraal: de student leert theorie, vaardigheden en werkmodellen uit de andere vier leerlijnen tijdens stages in de beroepspraktijk toe te passen.
- Centraal in de theorielijijn staat kennisverwerving die nodig is om beroepstaken naar behoren uit te voeren met voldoende diepgang. Modules uit de theorielijijn zijn bijvoorbeeld: Motorisch leren, Bewegingsanalyse en Onderzoeksvaardigheden.
- In de methodisch-didactische leerlijijn staan de vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheden centraal die de HALO'er nodig heeft om de beroepstaken te kunnen uitvoeren. Studenten werken dan aan hun portfolio of aan hun vaardigheden.
- Binnen de kaders van de integrale leerlijijn leert de student te werken aan een opdracht om daarbij (mogelijk) te constateren dat het hem aan bepaalde kennis en vaardigheden ontbreekt. Vervolgens maakt hij zich deze kennis en vaardigheden eigen en past deze vervolgens toe bij het uitvoeren van een beroepstaak.
- In de regielijijn staan meer metacognitieve vaardigheden centraal zoals het beargumenteerd leren beslissen over studie-aangelegenheden, persoonlijke ontwikkeling en studieloopbaanontwikkeling.

Horizontale afstemming binnen het curriculum en tussen de leerlijnen ontstaat door de integratie van kennis, vaardigheden en houding. Dus: de kennis die de student verwerft binnen de theorielijijn, past hij vervolgens toe in de stagelijijn. In het Landelijk opleidingsprofiel uit 2018 is de kennisbasis uitgebreid beschreven in vier domeinen: brede professionele basis, vakinhoudelijke bekwaamheid, vakdidactische bekwaamheid en pedagogische bekwaamheid. De HALO heeft deze kennisbasis in haar curriculum verwerkt.

De opleiding presenteert in schemavorm de verdeling van de vijf leerlijnen over het vierjarige curriculum. Hieruit blijkt bijvoorbeeld dat de methodisch-didactische leerlijijn vooral in de eerste twee studiejaar aan bod komt, dat de integrale lijijn prominent in het derde studiejaar is verwerkt en dat studenten in het vierde studiejaar keuze-onderdelen volgen. De theorielijijn is verwerkt in het eerste, tweede en derde studiejaar.

De HALO is in 2017 met een vernieuwd curriculum gestart voor de vier studiejaar.

De afstemming tussen de verschillende leerlijnen was ten tijde van de audit nog een

aandachtspunt, zo gaf de HALO aan. Daarom organiseert zij studiedagen voor docenten waarbij wederzijdse kennis van modules en de samenhang tussen modules een telkens terugkerend thema vormt.

Ieder leerlijn bestaat uit modules. De opleiding heeft in een 'dekkingsmatrix' per module op een inzichtelijke wijze aangegeven welke gedragscriteria uit het opleidingsprofiel zij toetst en op welk niveau, zo stelt het auditpanel vast. Op hun beurt zijn de gedragscriteria op het niveau van modules omgezet in leeruitkomsten en beoordelingscriteria. De opleiding zorgt voor samenhang van het curriculum tussen de vier studiejaar door toenemende complexiteit en de toenemende mate van zelfstandigheid. Voor ieder gedragscriterium geldt dat de HALO deze summatief toetst in de modules, eveneens op verschillende niveaus van complexiteit en mate van zelfstandigheid.

Ten tijde van de audit, januari 2021, was het uitfaseren van het oude curriculum afgerond. Op basis van overgangsregelingen gaf de HALO de studenten die dit oude curriculum volgden, de gelegenheid om de daarbij behorende toetsen te behalen en af te studeren.

Onderzoekscomponent

Doel van de onderzoekscomponent is om de student te leren zijn handelen in de beroepspraktijk kritisch te onderbouwen. De HALO beperkt zich daarbij tot drie vormen van onderzoek die een oplossing bieden voor de meeste praktijkvragen binnen het vakgebied: ontwikkelonderzoek, interventieonderzoek en casestudies. De onderzoekscomponent is op een inzichtelijke wijze in verschillende leerlijnen verwerkt. Zo volgen studenten binnen de theorie lijn de modules op het terrein van onderzoeksvaardigheden en werken zij aan een klein onderzoek binnen de integrale leerlijn in de tweede studiefase waarbij zij de volledige onderzoekscyclus doorlopen. Binnen de verschillende leerlijnen leert de student onder andere om artikelen te gebruiken en om te verwijzen op basis van APA (veelgebruikte referentiestijl op basis van de *Manual of the American Psychological Association*). Het auditpanel stelt vast dat studenten binnen de HALO ruim de gelegenheid krijgen om zich te bekwaamen in onderzoeksvaardigheden. Hiervoor zijn 24 EC in het vierjarig curriculum gereserveerd.

Minoren

In het tweede en derde studiejaar kan de student vier keuzemodules volgen met een omvang van 12 EC's (3 EC per keuzemodule). Voor iedere keuzemodule geldt dat zij een verdieping vormen op het HALO-curriculum. Voorbeelden van 14 keuzemodules zijn: 'Aangepast sporten', 'Innovatie en Technologie in Bewegen' en 'Verdieping turnen'. Ook volgen studenten in het afsluitende vierde studiejaar een minor met een omvang van 30 EC's. Gedurende deze periode verbreedt de student zijn kennis en vaardigheden op een door hemzelf gekozen terrein. Studenten geven aan deze keuzevrijheid te waarderen, ook omdat een aantal minoren goed aansluit bij de HALO zoals Sportcoaching, Sportpsychologie en de keuzestage met de mogelijkheid tot het volgen van een officiële Leraar in Opleiding stage (LIO-stage). Het auditpanel stelt vast dat de opleiding haar studenten uitgebreid in de gelegenheid stelt om opleidingsrelevante keuzemodules en minoren te volgen en daarmee vorm te geven aan hun eigen opleidingstraject.

Internationalisering

Het aspect 'internationalisering' valt binnen de HALO uiteen in: 'Internationalisering At Home' en 'Internationalisering Abroad'. Bij het eerstgenoemde staat een stagecontext binnen een multiculturele setting centraal. Nog niet alle studenten volgen deze stage. De opleiding treft voorbereidingen om hier nadrukkelijker op te sturen zodat alle studenten deze stage volgen. De opleiding biedt een keuzemodule aan 'Sport en bewegen in internationaal perspectief'. Deze module is inmiddels door ruim 100 studenten gevolgd. Positief vindt het auditpanel dat de HALO versterkt inzet op de ontwikkeling van internationale uitwisselingsprogramma's, 'Internationalisering abroad'. Dit laatste kwam ook tijdens de audit naar voren in het gesprek met docenten. Het auditpanel juicht het toe dat dit bij de opleiding op het netvlies staat en dat

docenten hiertoe ook bereidheid tonen. Tenslotte kunnen HALO-studenten in het buitenland stage lopen of een minor volgen in het buitenland.

Didactiek

De wisselwerking tussen theorie en praktijk staat centraal in het didactisch concept van de HALO. Studenten leren door individueel of groepsgewijs aan beroepstaken uit de praktijk te werken. Zij ontwerpen lessen, voeren deze uit en bespreken het resultaat met hun begeleider vanuit de school en opleiding en, niet in de laatste plaats, met medestudenten. Studenten werken ook samen met mbo'ers en hbo-Sportkundestudenten aan projectopdrachten uit de beroepspraktijk binnen het project *Teamplayers*. In de studentenhandleiding is beschreven aan welke gedragscriteria studenten tijdens een module werken en aan welke WIN-thema's. Hierdoor is voor studenten duidelijk wat de doelstelling(en) is/zijn van een module en hoe deze samenhangt met andere studieonderdelen.

De HALO heeft het curriculum op een zodanige wijze vormgegeven dat de sturing door de docent afneemt naarmate de student vordert in zijn studie. Tevens neemt daarbij de complexiteit van de inhoud van het vak en de beroepssituaties toe. Een belangrijk onderdeel van de vormgeving van het curriculum is de mate van studentgecentreerdheid. Eerder is gewezen op de keuzemodules en minoren waaruit de student een keuze maakt. Daarnaast kiest de student meerdere stagescholen en maakt een keuze uit verschillende projectinhouden.

De opleiding kent een brede verscheidenheid aan werkvormen die soms meer, soms minder aan ICT gerelateerd zijn. Tot dit laatste behoort *blended learning* waarbij studenten zowel on- als offline kennis verwerven. Tevens maakt de HALO gebruik van (vaardigheids)trainingen en praktijksimulaties. Tot de meer klassieke didactiek behoren kennisgerichte hoorcolleges, verdiepende werkcolleges en feedback sessies. Binnen de integrale lijn staan projecten centraal en werken studenten aan opdrachten uit de beroepspraktijk. Tenslotte stelt de opleiding studenten in de gelegenheid om masterclasses te volgen waarin zij dieper ingaat op relevante onderwerpen binnen het vakgebied.

Stages zijn onlosmakelijk verbonden aan zowel het curriculum als de didactiek van de HALO, zo stelt het auditpanel vast. Tijdens hun opleiding kunnen studenten bij zeven verschillende onderwijsinstellingen (PO, VO, SO, MBO) stage lopen. Zij vormen een onderdeel van een leercyclus waarbij de student zich voorbereidt op een handeling, deze uitvoert en vervolgens reflecteert op de handeling en het resultaat. Daarbij past de student de theorie en werkmodellen toe en toont hij zijn vaardigheden. Al in het tweede blok van de propedeuse loopt de student stage in het primair onderwijs, gevolgd door een stage in het derde en vierde blok van de propedeuse. Ook krijgt de student de gelegenheid om stage te lopen bij een sportvereniging. In de hoofdfase vanaf het tweede studiejaar loopt de student meerdere stages op verschillende scholen waaronder een zwemstage. Studentgecentreerdheid van het curriculum komt ook terug bij de stage. Zo kunnen studenten kiezen voor een stage in een grote stad of op het platteland, bij kleuters of vwo'ers en mbo'ers, binnen bijzonder of openbaar onderwijs of een speciale doelgroep. Studenten kunnen hier een eigen invulling aan geven en weten dit te waarderen, zo blijkt.

Instroom en begeleiding

De instroom bestaat met name uit mbo'ers (25 à 30 procent) en havisten. Sinds de verhuizing van de opleiding naar de Sportcampus Zuiderpark is er sprake van een substantiële toename in het aantal studenten, mogelijk als gevolg van de ligging en faciliteiten. Stroomden in 2016 180 studenten in, in het daaropvolgende jaar nam het aantal instromers toe tot 248 om te stabiliseren rond 250 instromende studenten. De uitval van studenten in het eerste jaar neemt sinds 2016 af van 34,7 procent naar 17,8 procent in 2019. Ook het percentage geslaagden in de propedeuse na één jaar is fors toegenomen van 13,3 procent in 2016 naar 35,6 procent in 2018 (laatst bekende cijfers).

De HALO besteedt ruim aandacht aan de introductie van instromende studenten en aan inclusiviteit, zo stelt het auditpanel vast. De opleiding benut de diversiteit van haar studentenpopulatie om het onderwijs te versterken. Sinds 2019-2020 is de toelating tot de opleiding aangepast. Selecteerde de opleiding eerder onder andere op basis van (sport)vaardigheid, thans is het veel meer informeren en diagnosticeren. Wel dient de student in het bezit te zijn van een zwemdiploma A en B en sportmedisch gekeurd te zijn. Het eerste jaar na de invoering van de nieuwe toelatingsprocedure is het voor de HALO nog te vroeg om te bepalen of deze daadwerkelijk zorgt voor een goede aansluiting tussen de beginsituatie van de startende student en het HALO-curriculum.

Tijdens de introducerende 'Meet & Match Day' informeert de HALO aspirantstudenten over alle opleidingsaspecten waaronder de theoriecomponent die voor studenten meer dan eens een struikelblok vormt. Afsluitend ontvangt de student een toelatingsadvies. Studenten ervaren de kloof tussen hun vooropleiding en de HALO als groot. Met name de toegenomen vrijheid en de afnemende sturing blijken voor studenten een struikelblok. De HALO zet derhalve in op intensievere begeleiding, leren te leren, te plannen en om te leren informatie te zoeken binnen de elektronische leeromgeving. De rol van docenten is hierbij belangrijk. Zij voeren in de propedeuse minimaal vier keer een gesprek met een student: twee keer door de regie-docent en twee keer door een student van de minor Studieloopbaanbegeleiding.

Studenten kunnen op basis van hun vooropleiding in aanmerking komen voor vrijstellingen, zulks ter beoordeling door de examencommissie op basis van bewijzen waaronder diploma('s) en bijbehorende cijferlijsten.

Begeleiding van studenten gebeurt binnen de kaders van de regielijn door de regiedocent. Zij werken hier aan opdrachten op het gebied van persoonlijke ontwikkeling, studievoortgang, reflectievermogen en loopbaanontwikkeling. Verder houdt iedere student een portfolio bij dat hij aan het eind van een studiejaar presenteert. De individuele begeleiding vult de student naar eigen behoefte in. De HALO heeft goed zicht op zowel de sterke punten als de ontwikkelpunten op het gebied van begeleiding. Zo versterkt zij de afstemming tussen regiedocenten en studenten en bekijkt zij welke scholing van docent bijdraagt aan het verder professionaliseren van de begeleidingscomponent. Ook op het gebied van langstuderen neemt de opleiding maatregelen en heeft een stuurgroep een plan van aanpak geschreven dat ertoe moet leiden dat het aantal langstudeerders tot een minimum beperkt blijft.

Wat betreft de beperkingen die Covid-19 met zich meebrengt, zit de HALO nog steeds op de lijn dat zij studievertraging voor studenten wil voorkomen. Dit betekent dat zij praktijklessen omzet in online onderwijs of integreert in nog te volgen blokken of op een later moment aanbiedt. Studenten zijn tevreden over de wijze waarop de opleiding studievertraging probeert te minimaliseren.

Docenten

De HALO beschikt over een uitgebreid docentencorps, bestaande uit 40 docenten. Er is sprake van een goede mix wat betreft hun kennis van het vakgebied en het beroepenveld. Docenten zijn afgestudeerd op het terrein van Bewegingswetenschappen, Sociale wetenschappen of Onderwijskunde. Veel docenten hebben een 'dubbele bevoegdheid' omdat zij ook in het bezit zijn van een eerstegraads bevoegdheid op het gebied van lichamelijke opvoeding. Daarmee voldoet het team docenten aan de vakinhoudelijke eisen. Ook is een deel van het docententeam werkzaam in de beroepspraktijk. Studenten zijn tevreden over de vakinhoudelijke kennis van de docenten.

Binnen De Haagse Hogeschool dienen docenten in vaste dienst te beschikken over een bewijs van didactische bekwaamheid. Nieuwe docenten volgen een traject om deze bevoegdheid te behalen. Op het terrein van toetsdeskundigheid is door de HALO een forse inhaalslag gemaakt ten opzicht van de situatie tijdens de vorige accreditatie. In 2021 dienen alle docenten

minimaal te beschikken over een BKE-kwalificatie. Studenten zijn tevreden over de didactische bekwaamheden van het team docenten.

Tijdens de audit vertelden docenten dat de opleiding thans in rustiger vaarwater terecht is gekomen, na de afgelopen jaren meermaals te maken hebben gehad met managementwisselingen en wijzigingen in de organisatiestructuur. Wel is de ervaren werkdruk constant hoog, mede als gevolg van (verplichte) bijscholing en veranderingen binnen de HALO zoals de curriculumherziening. Ook de maatregelen die hogeschoolbreed zijn genomen in navolging van de landelijke richtlijnen rondom Covid-19 hebben tot verhoogde ervaren werkdruk geleid. Het management van de HALO is zich bewust van de werkdruk en neemt maatregelen waaronder taakherschikking, inventarisatie van tijdsinvesteringen en het bespreken van inzetplanning met individuele docenten.

Voorzieningen

De opleiding is gevestigd op de Sportcampus Zuiderpark en heeft de beschikking over onder andere collegezalen, studentlandschappen, werkplekken, verschillende sporthallen, grasvelden, een atletiekbaan en een zwembad. Tevens maken studenten gebruik van het Sportlab en de 'Gymzaal van de toekomst' met ICT-voorzieningen en audiovisuele apparatuur. Behalve de HALO is hier ook de opleiding Sportkunde van De Haagse Hogeschool gevestigd evenals verschillende sport- en breedte sportverenigingen, sportafdelingen van de gemeente en het ROC Mondriaan. Het auditpanel stelt vast dat de kwaliteit en kwantiteit van de voorzieningen goed zijn waarbij de bekendheid van het Sportlab en de 'Gymzaal van de toekomst' zowel binnen als buiten de hogeschool meer bekendheid kan krijgen. De opleiding is zich hiervan bewust en neemt op dit punt actie waaronder het genereren van meer media-aandacht en de betrokkenheid van docenten en studenten, als ware zij ambassadeurs, vergroten bij beide voorzieningen.

Covid-19

In de periode voor de zomer 2020 heeft de HALO een aantal modules niet kunnen afronden aangezien er geen praktijkonderwijs mogelijk was. Ook konden studenten geen stage lopen. In samenspraak met de examencommissie heeft de opleiding het praktijkonderwijs geïntegreerd in modules van het volgend studiejaar, zijn lessen en toetsen opnieuw aangeboden en is de toetsvorm aangepast. De modules binnen de theorieleerlijn heeft de opleiding online aangeboden. Het curriculum in het vierde studiejaar is, afgezien van enkele aanpassingen, volledig aangeboden. Zo is bij het afstudeeronderzoek het verzamelen van data, dat normaal gesproken plaatsvindt in de praktijk, omgevormd tot een aangepaste opdracht waarin studenten kunnen kiezen uit werken met fictieve data of meewerken aan data-verzameling van een lectoraatsonderzoek. De gesprekken met de begeleiders uit het werkveld (stagebegeleiders) hebben via *Microsoft Teams* plaatsgevonden, aangezien het observeren en beoordelen van een student op een stageschool door een HALO-docent niet meer mogelijk was. De begeleider vanuit de stageschool behield hierbij zijn adviserende stem.

Gedurende twee weken in november heeft de opleiding het praktijkonderwijs opgeschort om vervolgens in aangepaste vorm (lessen in halve groepen) de lessen weer te vervolgen tot aan de tweede *lockdown*, kort voor de kerstvakantie. Deze aangepaste werkwijze is in samenspraak met de opleidingscommissie, de klassenvertegenwoordigers en het docententeam tot stand gekomen, ook is er uitleg gegeven aan het werkveld over de door de HALO hierbij gemaakte keuzes. In januari 2021, de maand waarin de audit plaatsvond, heeft de opleiding opnieuw het praktijkonderwijs opgeschort.

Het auditpanel stelt vast dat de HALO op een adequate wijze en binnen haar mogelijkheden anticipeert op de maatregelen rondom Covid-19. Tijdens de audit blijkt dat studenten dit standpunt onderschrijven.

Weging en Oordeel

Het curriculum van de HALO omvat een omvangrijke component praktijkleren. Het curriculum kent verschillende leerlijnen: een stagelijn, theorielijn, methodisch-didactische lijn, regielijn en de integrale lijn, die een goed beeld geven van de centrale thema's die de opleiding kenmerken. Het curriculum is inhoudelijk een correcte vertaling van de beoogde leerresultaten. Het laat een opbouw zien in verschillende fasen van competentieontwikkeling en complexiteit en biedt studenten de gelegenheid om hun kennis en kunde te tonen. De inhoudelijke accenten in het curriculum sluiten aan op die uit de kennisbasis van het landelijk opleidingsprofiel. De onderzoekscomponent is op een inzichtelijke wijze in verschillende leerlijnen verwerkt. Studentgecentreerdheid is uitgewerkt. De HALO heeft goed zicht op zowel haar sterke punten als ontwikkelpunten op het gebied van begeleiding en neemt maatregelen. De kwalificaties van docenten zijn toereikend om het onderwijs te verzorgen; hun werkdruk blijft een punt van aandacht voor de opleiding, een conclusie die de HALO onderschrijft. De opleidingsspecifieke voorzieningen zijn prima. Er is sprake van duidelijke rendementsverbeteringen. De HALO heeft op adequate wijze geanticipeerd op Covid-19 en daarbij maatregelen genomen waar studenten tevreden over zijn.

De opleiding voldoet op Standaard 2 aan de vereisten, op grond waarvan het panel deze standaard beoordeelt als **'voldoet'**.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

De HALO zet de volgende toetsvormen in: meerkeuzetoetsen, opdrachten, assessments, vaardigheidsdemonstraties en verslagen. Binnen het toetsprogramma gaat zij uit van het *constructive alignment* waarbij de toetsvorm aansluit op de beoogde leerresultaten en leeractiviteiten. De toetsen vormen een integraal bestanddeel van het curriculum. Naarmate de student in zijn studie vordert, nemen de complexiteit van de toetsproducten toe. Binnen iedere onder Standaard 2 genoemde leerlijn biedt de opleiding verschillende toetsvormen aan. Ter illustratie: binnen de integrale leerlijn vindt er ieder jaar een assessment plaats en werkt de student aan een individuele opdracht. Binnen de theorielijntoetst de opleiding door middel van schriftelijke kennistoetsen.

Om tot valide toetsen te komen, maken examinatoren gebruik van toetsmatrijzen. Voor de betrouwbaarheid van de beoordeling zijn meerdere docenten/examinatoren verantwoordelijk en voor het beoordelen van toetsen vinden er tussen de examinatoren kalibreersessies plaats. De verdeling en zwaarte van de toetsvragen, de toetsopdrachten en de beoordelings-systematiek (*rubrics*) wordt bij de start van elk vak met de studenten gedeeld en is terug te vinden op *blackboard*. Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding op een zorgvuldige wijze toetsen ontwerpt, deze afneemt en beoordeelt. De toetsen zijn toets-technisch adequaat, inhoudelijk relevant, gevarieerd en van een passend hbo-bachelorniveau. Alle docenten kunnen kennisnemen van de wijze waarop de HALO toetst door het toetshandboek.

Kwaliteitszorg

De opleiding geeft in de zelfevaluatie en tijdens de audit een uitgebreide beschrijving van de wijze waarop haar examencommissie functioneert en doet dit op basis van haar wettelijk mandaat. Tijdens de audit heeft het auditpanel met de examencommissie en de toetscommissie gesproken en vond beide commissies solide en vertrouwenwekkend. Ook uit de door het auditpanel bestudeerde vooraf toegezonden informatie, waaronder jaarverslagen en notulen van bijeenkomsten, ontstaat het beeld van commissies die hun rol op adequate wijze vervullen.

De examencommissie benoemt de examinatoren op basis van informatie van de HALO. Deze informatie heeft betrekking op onder andere kwalitatieve eisen zoals opleidingsniveau, BKE/SKE-certificatie en participeren aan toetsingsgerelateerde activiteiten. Om een HALO-afstudeerwerk te mogen beoordelen is minimaal een master-kwalificatie vereist.

De toetscommissie voert haar werkzaamheden uit in nauw overleg met en onder verantwoordelijkheid van de examencommissie. Zo bestudeert de toetscommissie regelmatig toetsen en analyseert zij alle nieuwe toetsen. Het definitieve resultaat voor een toets legt de HALO vast nadat de student gelegenheid heeft gekregen de toets in te zien.

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding op een adequate wijze toetsen ontwikkelt en op een eveneens adequate wijze het toetsingsproces vorm geeft, waarbij de examencommissie en de toetscommissie ieder een eigen rol hebben. Positief is het auditpanel eveneens over de vermindering van de toetsdruk: waren er in het 'oude' curriculum nog 186 toetsseenheden, thans is dit teruggebracht tot 68 toetsen, verdeeld over vijf leerlijnen en heeft het formatief toetsen een meer prominente rol gekregen binnen het toetsgebouw.

De Haagse Hogeschool heeft, in overeenstemming met de medezeggenschapsraad, gedurende de eerste 'lockdown' een aanpassing gedaan betreffende de procedure rondom erratum en addendum. Hierdoor konden aanpassingen in het OER sneller doorgevoerd worden, zodat studievoortgang werd gewaarborgd, rekening houdend met de beoogde leerresultaten. De medezeggenschap werd achteraf geïnformeerd over elke wijziging/aanpassing.

Afstuderen

Het afstuderen binnen de HALO bestaat uit een afstudeerstage, het vakwerkplan en de afstudeeropdracht. Tijdens een stage in de hoofdfase tonen studenten hun vakdidactische en pedagogische bekwaamheden. Het vakwerkplan voeren studenten grotendeels gedrieën uit, de zogenaamde 'vaksectie'. Iedere vaksectie ontwikkelt een vakwerkplan voor één vmbo, havo of vwo-afdeling van een school. In het vakwerkplan beschrijven studenten alle aspecten, het wat, hoe en waarom van het curriculum Lichamelijke Opvoeding. Het vakwerkplan dient als basis voor het vakwerkplan assessment. De opleiding heeft op een overzichtelijke wijze de gedragscriteria (vakinhoudelijke-, vakdidactische- en pedagogische bekwaamheden) beschreven die zij binnen het Vakwerkplan Assessment toetst. Tenslotte werkt de student aan zijn afstudeeropdracht en voert een praktijkonderzoek uit waarbij de onderzoeksvraag op sport en beweging gericht is, gecombineerd met didactische en/of pedagogische elementen. De opleiding heeft ook hier op een inzichtelijke wijze de gedragscriteria beschreven die zij op eindniveau bij de student toetst.

Beoordeling van alle onderdelen die het afstudeerniveau representeren, gebeurt door examinatoren die door de examencommissie zijn benoemd. De student rondt zijn afstudeerstage af met twee toetsen: een praktijkbeoordeling en het assessment professionele verantwoording. Bij de praktijkbeoordeling observeert en beoordeelt de HALO-docentbegeleider een les van de student. De werkbegeleider geeft een advies op basis van een praktijkbeoordelingsformulier. De eindbeoordeling geeft de HALO-docent. Het vakwerkplan assessment toetst de HALO op individuele basis waarbij twee assessoren betrokken zijn. Bij de beoordeling van de afstudeeropdracht zijn twee assessoren betrokken. Zij beoordelen de bachelorwaardigheid van het afstudeerwerk op basis van een *rubric*. In een afsluitende onderzoekspresentatie verdedigt de student zijn afstudeerwerk. Hierbij zijn twee assessoren betrokken.

Het auditpanel stelt vast dat er sprake is van een goed vormgegeven afstudeertraject waarbij de HALO haar studenten in ruime mate de gelegenheid biedt hun vakinhoudelijk kennis en hun vaardigheden te tonen.

Beoordelen

Het auditpanel is in het gesprek met de examencommissie uitgebreid ingegaan op (1) de beoordeling en (2) de kwantiteit en kwaliteit van de feedback van studentproducten. Het auditpanel vond de beoordeling op het gebied van stages en afstuderen niet altijd navolgbaar en inzichtelijk. Ook kon het auditpanel niet in alle gevallen traceren op welke wijze de becijfering van het afstudeeronderzoek tot stand was gekomen. De feedback die het auditpanel aantroef bij de bestudeerde studentproducten, zoals het Vakwerkplan, was niet altijd van dien aard dat het deze als waardevol en ontwikkelingsgericht kwalificeert. Ook was het auditpanel van oordeel dat de frequentie van de feedbackmomenten kan toenemen, dit geldt zeker voor feedback bij omvangrijke en belangrijke studieonderdelen.

Tijdens het gesprek bleek dat de examencommissie in opdracht van de HALO bezig is met een onderzoek juist op het gebied van toetsen en beoordelen. Een belangrijk signaal voor het auditpanel dat de opleiding en de examencommissie (1) dit ook zelf gesignaleerd hebben en (2) op dit terrein verbeterpotentieel zien. Zo hebben twee leden van de examencommissie zich bezig gehouden met de toetsing van het Vakwerkplan Assessment waarbij zij meerdere vakwerkplannen tegen het licht hebben gehouden. Eén van de aanbevelingen die de examencommissie n.a.v. dit onderzoek doet betreft de feedback waarvoor de beoordelaars de hiervoor beschikbare ruimte niet altijd gebruiken. Ook was de examencommissie van oordeel

dat de opleiding op het terrein van beoordelen van stages en afstuderen alsmede de kwaliteit en kwantiteit van de feedback nog een slag kan maken. Het onderzoek van de examencommissie hieromtrent geeft het auditpanel voldoende vertrouwen dat de HALO hier werk van maakt en daarbij de benodigde maatregelen treft om de bevindingen van de examencommissie en het auditpanel te implementeren.

Weging en Oordeel

De HALO beschikt over een systeem van toetsen dat de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie waarborgt. Ook de variatie in toetsvormen heeft de opleiding op orde. Het afstudeerprogramma is gedegen van opzet en zorgt ervoor dat de HALO haar studenten op alle beoogde leerresultaten toetst. Zowel de examencommissie als de toetscommissie vervullen hun taken op consciëntieuze wijze. Het beoordelen van stages en afstudeerwerken op navolgbaarheid en inzichtelijkheid verdient aandacht, evenals de kwaliteit van de feedback. Het auditpanel vindt het een belangrijk signaal dat de opleiding en de examencommissie dit ook zelf geconstateerd hebben en onderzoek hieromtrent uitvoeren dat aanleiding is tot verbetermaatregelen.

Alle oordelen wegend, stelt het auditpanel vast dat de opleiding aan de eisen van standaard 3 voldoet.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Voorafgaand aan de audit heeft het auditpanel uit een lijst van 224 afgestudeerden van de laatste twee studie jaren vijftien afstudeerproducten, waaronder het onderzoeksverslag en het vakwerkplan, bestudeerd en beoordeeld. Zij representeren het bachelorniveau, zo constateert het auditpanel.

Wel stelt het auditpanel vast dat bij een aantal afstudeerwerken de studenten niet altijd een relatie leggen met vakspecifieke pedagogiek en didactiek. Dit geldt bijvoorbeeld voor interventieonderzoek waar de student vooral een effect onderzoekt. Ook kan de HALO er meer op sturen dat de impact van de afstudeerwerken op de beroepspraktijk (van LO) toeneemt. Bijvoorbeeld door studenten een concrete aanleiding voor het onderzoek te laten 'ophalen' binnen de stagewerkplek. Het onderzoeksthema is thans nog niet in alle gevallen gerelateerd aan de stageschool. Bij een aantal door het auditpanel bestudeerde afstudeerwerken voert de student een statistische analyse uit en gebruikt daarbij SPSS.

Zowel alumni als werkveld zijn over het algemeen tevreden over afgestudeerde HALO'ers. Zij beschikken over de kennis, vaardigheden en de juiste attitude om in de beroepspraktijk, die overigens niet altijd in het onderwijs ligt, te functioneren. Afgestudeerden brengen soms een stuk innovatie mee dat 'verfrissend' kan zijn binnen een team LO-docenten. Wel kan volgens de door het auditpanel gesproken representanten uit het werkveld de methodisch-didactische kenniscomponent nog steviger.

Weging en Oordeel

De HALO levert studenten af die beschikken over de beoogde leerresultaten. Dat blijkt niet alleen duidelijk uit het optreden van de studenten met wie het panel tijdens de audit sprak, maar ook uit de selectie van vijftien afstudeerproducten die het auditpanel beoordeelde. Het werkveld is te spreken over het functioneren van afgestudeerden in de beroepspraktijk.

De oordelen wegend, stelt het auditpanel vast dat de opleiding aan de eisen van standaard 4 voldoet.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditpanel stelt vast dat de hbo-bacheloropleiding Opleiding tot Leraar van de eerste graad in Lichamelijke Opvoeding van De Haagse Hogeschool aan de basiskwaliteit voldoet.

Het auditpanel was onder de indruk van het feit dat zowel studenten als docenten trots zijn op hun opleiding en een leergemeenschap vormen. Daarnaast constateert het auditpanel dat de visie en daarmee het DNA van de opleiding er stevig inzit en op alle niveaus is terug te zien.

Gelet op de kwaliteit van de hbo-bacheloropleiding Opleiding tot Leraar van de eerste graad in Lichamelijke Opvoeding van De Haagse Hogeschool en het feit dat afgestudeerden van de opleiding over het bachelorniveau beschikken, adviseert het auditpanel de NVAO tot continuering van accreditatie van deze opleiding in de voltijdvariant.

6. AANBEVELINGEN

Zorg voor voldoende afstemming tussen de leerlijnen van het vernieuwde curriculum.

De publiciteit en bekendheid ten aanzien van het Sportlab en de 'Gymzaal van de toekomst' kan breder worden opgepakt.

Zorg dat de beoordelingen van zowel de stages als de afstudeerwerken navolgbaarder en inzichtelijker worden, hier zitten nog verbetermogelijkheden, evenals bij de transformatie van analytisch naar meer holistisch beoordelen.

De kwaliteit en omvang van de feedback is een punt van aandacht. Deze kan omvangrijker en kwalitatief rijker voor de studenten. Feedback heeft niet alleen een summatieve component maar ook een formatieve component die met name ontwikkelingsgericht is. Dat laatste ontbrak bij een meerderheid van de door het auditpanel bestudeerde studentproducten.

Zorg binnen het afstudeeronderzoek voor een meer expliciete focus op thema's die spelen binnen de stageplek van de student. Op die manier wordt een grotere impact van het praktijkonderzoek bereikt.

BIJLAGE I   Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Haagse Hogeschool hbo-bacheloropleiding: Opleiding tot leraar van de eerste graad in lichamelijke opvoeding voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II   Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding Opleiding tot leraar van de eerste graad in lichamelijke opvoeding. Haagse Hogeschool.

Datum online audit: 26 januari 2021.

Tijd	Gespreksronde	Deelnemers HALO
08.00	Ontvangst en voorbereiding panel	
09.00	Management	directeur faculteit GVS opleidingsmanager HALO teamleider HALO
10.00	Curriculumcommissie (Coördinatoren leerlijnen)	Theorie leerlijn Stage leerlijn Integrale leerlijn Regie leerlijn Meth. did. leerlijn
11.00	Pauze	
11:15	Docenten	
12.15	Activiteit met panel	Studenten en docenten betrokken bij het HADEMI-project
12.45	Lunch	
13.30	Eindniveau en werkveld	afstudeercoördinator coördinator onderzoek director Centre of Expertise Health & Innovation PO de Haagse Scholen docent LO in het VO directeur ROC Mondriaan Lifestyle, Sport & Beweging
14.15	Studenten	OC-leden Studenten
15.15	Pauze	
15.30	Borging	vz. examencommissie oud-vz. examencommissie lid examencommissie en vz. toetscommissie lid toetscommissie docentlid OC
16.15	Pauze en tijd voor openstaande vragen	
16.45	Vorbereiding terugkoppeling	
17.15	Terugkoppeling	Alle aanwezigen

'NB. In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.'

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

In verband met de corona-crisis waren er ten tijde van de audit van overheidswege restricties voor het mogen reizen en waren er richtlijnen voor het bewaren van afstand tot elkaar. In nauw overleg tussen het auditpanel en de opleiding is besloten om de audit online uit te voeren. Daarvoor is gebruik gemaakt van Microsoft Teams. Het auditpanel heeft daartoe een eigen overleggroep binnen Teams ingericht, waarin het zich voorafgaand aan de audit gezamenlijk kon voorbereiden en waarin het op de auditdag zelf tussentijds kon reflecteren op de gesprekken en aan het einde van de dag de terugkoppeling kon voorbereiden. De opleiding zelf zorgde voor het aanmaken van de groepen van auditees, te weten: het management, de deelnemers, de docenten, de examencommissie, vertegenwoordigers van de werkveldadviesraad. Alle betrokkenen kregen voorafgaand aan de audit via de e-mail een uitnodiging of uitnodigingen om deel te nemen aan de gesprekken. Voorafgaand aan de audit waren er duidelijke afspraken gemaakt over de borging van de kwaliteit van de audit.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditteam ontving geen reacties.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

De visitatie binnen dit cluster is uitgevoerd door de visitatiebureaus Hobéon en NQA.

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de auditpanels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'. Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren;
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort;
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III   Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatierapport opleiding.
- Domeinspecifiek referentiekader en de leerresultaten van de opleiding.
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
  - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel:
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid.
- Overzichtslijst van *alle* recente eindwerken (of van portfolio's/werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het panel heeft van vijftien studenten de eindwerken bestudeerd. Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV   Panelsamenstelling

Op 25 augustus 2020 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de Opleiding tot leraar van de eerste graad in Lichamelijke Opvoeding van De Haagse Hogeschool, onder het nummer 009830. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	Hbo ALO
----------------------	---------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Rol	Korte functiebeschrijvingen
P. Wildschut MEd	Voorzitter	Hogeschooldocent en hoofd van het Assessment Centrum van de lerarenopleiding van Hogeschool Rotterdam en het Bureau Assessment & Validering (a.i.) van Hogeschool Utrecht.
Dr. J. Koekoek	Lid	Docent en onderzoeker aan Hogeschool Windesheim.
Dr. M. Slingerland	Lid	Docent en onderzoeker aan de Fontys Sporthogeschool.
R. Houkes	Studentlid	Student aan de ALO-opleiding van de Hanzehogeschool Groningen

Drs. G.W.M.C. Broers	Secretaris	NVAO-getraind secretaris.
----------------------	------------	---------------------------

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl